

Åpenhetsloven i Konsumgruppen 2022-2023 (oppdatert januar 2023)

Åpenhetsloven innebærer at alle bedrifter som omfattes av loven må gjennomføre aktsomhetsvurderinger og gi alle interessenter innsyn i disse vurderingene. Denne loven trådte i kraft 1. juli 2022. Konsumgruppen omfattes av denne loven og har dermed systematisert arbeidet for å sikre oppnåelse av lovens formål.

Vi har bygd opp vår arbeidsmetode etter blant annet ved å innhente informasjon fra følgende nettsteder:

https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/blogs.dir/263/files/2019/09/201904_OECD_DD_veileder_nettfil.pdf

https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/blogs.dir/263/files/2019/06/OECDs-veileder_meningsfylt-interessentdialog_NORSK_web.pdf

https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/blogs.dir/263/files/2019/01/20190103_OECD_Aktsomhetsbrosjyre_endelig.pdf

Lovens formål:

Loven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester, og sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Arbeidet i Konsumgruppen:

Åpenhetsloven forutsetter kontinuerlige aktsomhetsvurderinger. Dette betyr at arbeidet med åpenhetsloven aldri avsluttes. Vi har derfor i Konsumgruppen satt arbeidet i system ved å legge opp til oppfølginger av leverandører og våre egne rutiner. Dette for å sikre et godt arbeidssett.

Ansvarlig:

Arbeide med åpenhetsloven er forankret i styret i Konsumgruppen. Arbeidet er også kommunisert til alle ansatte. Vi har nedsatt en gruppe som skal arbeide med dette og det er det vi kaller Administrativ ledergruppe (ALG) som består av følgende personer:

- Stig Hagen Daglig leder
- Inger-Lill Gregersen Administrasjonsansvarlig
- Jonas Johannessen Marked & analyse
- Helge Skogli Salg- og prosjektleder

Arbeidsmetode:

Vi har gjennomført aktsomhetsvurderinger knyttet til muligheten for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

I Konsumgruppen har vi en komplett oversikt over hvilke leverandører vi handler med og hvilke vi har inngått avtaler med på vegne av vår medlemsmasse. Det vi her har gjort er:

- Vurdert risiko for brudd.
- Innhente informasjon fra utvalgte leverandører.
- Gjennomført og/eller planlagt møte med utvalgte leverandører.
- Kartlagt hvordan risikoen er håndtert hos de utvalgte leverandørene.

Prioriteringer:

For å sikre en effektiv utnyttelse av ressurser internt i Konsumgruppen har vi foretatt noen prioriteringer. Vi har valgt å følge opp de leverandørene som vi mener kan representere en viss risiko for brudd. Disse leverandørene har blitt og vil bli fulgt opp for å sikre en grundigere kartlegging og/eller lukking av avvik.

ASKO vår største grossist:

Vi har tatt kontakt med ASKO som vår største grossist og hvor flertallet av våre leverandører distribuerer sine varer. Vi har etterspurt deres vurderinger knyttet til åpenhetsloven og grad av risiko knyttet til de ulike enkeltleverandører.

Vi har et klart inntrykk av at ASKO bruker betydelige ressurser på å gjøre aktsomhetsvurderinger i henhold til kravene i åpenhetsloven. ASKO sitt rammeverk for aktsomhetsvurderinger er basert på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP, 2011) og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv (2018).

Her er noen nøkkelpunkter.

- ASKO har en bærekraftstrategi med relevante mål på konsernnivå, er tydelige eksternt om eget ansvar for å jobbe med aktsomhetsvurderinger og utføre ansvarlig innkjøpspraksis.
- ASKO har en Code of Conduct som skal signeres av alle leverandører. ASKO har rutiner for valg, godkjenning, samarbeid og oppfølging av leverandører.
- ASKO har en standardisert måte å identifisere risiko fabrikker, produksjonsland og opprinnelsesland på råvarer for egne merkevarer, samt gjøre risikovurderinger på prioriterte leverandører.
- ASKO gjør revisjoner på alle fabrikker i risikoland som har EMV-produksjon.
- ASKO kjøper risikovurderinger fra flere anerkjente firmaer som hjelper med å prioritere.
- I forbindelse med åpenhetsloven skal antall faktiske eller meldte tilfeller av brudd på menneskerettigheter logges og rapporteres i henhold til egen rutine.
- ASKO har opprettet aopenhetsloven@norgesgruppen.no for at forbrukere og interessenter kan kommunisere med selskapet om bærekraftspørsmål.

ASKO har en oversikt over leverandører, land og råvarer med høyere risiko samt tiltak for å redusere denne risikoen. Særlig risiko er ofte forbundet i bedrifter/ verdikjeder som bruker mye migrantarbeidere samt produksjon i Kina (Særlig Xinjiang), Thailand og Vietnam.

Konklusjon ASKO:

Konsumgruppen opplever at ASKO arbeider med bærekraft og Åpenhetsloven på en god måte. Vi anser arbeidsmetodene som systematiske og grundige. Vi opplever at ASKO har arbeidet med problemstillingen over mange år og har dermed et innarbeidet arbeidssett og holdninger i store deler av virksomheten. Konsumgruppen opplever dette som en del av ASKO sitt "DNA".

Det er et stort antall leverandører som leverer varer gjennom ASKO og fra forskjellige lokasjoner rundt i verden. Konsumgruppen mener derfor at det er viktig å jobbe tett med ASKO og få innblikk i deres egne risikovurderinger. Hvis Konsumgruppen avdekker risiko som anses for høy etter våre vurderinger så vil vi igangsette ytterligere tiltak (eventuelt finne alternativ leverandør).

I våre vurderinger av risiko har vi blant annet benyttet følgende oversikter:

<https://www.globallslaveryindex.org/2018/data/maps/#prevalence>

<https://www.globalrightsindex.org/en/2022>

BAMA vår leverandør av blant annet frukt og grønt:

Vi har tatt kontakt med BAMA som vår største leverandør av blant annet frukt og grønt. Konsumgruppen mener at produksjon av landbruksprodukter i land langt unna våre hjemlige trakter vil kunne gi en viss risiko knyttet til menneskerettsforhold og øvrige arbeidsforhold.

BAMA egne uttalelser:

Vi har i arbeidet med BAMA notert oss blant annet følgende uttalelser.

"Det er et pågående og kontinuerlig arbeid å sikre at virksomheten ivaretar grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og Bama har drevet med dette lenge allerede (også før åpenhetsloven kom), ved aktivt bruk av etiske retningslinjer og avtaleklausuler som gjennomfører disse, samt egne risikovurderinger av hvert land Bama kjøper produkter fra. Loven inngår derfor som en naturlig fortsettelse av Bamas allerede påbegynte arbeid."

"Generelt sett etterstreber Bama kontinuerlig å sikre at virksomheten deres er i samsvar med alle lover og anvendelige regler. I tillegg, som vist, er dagens avtale med Konsumgruppen i samsvar med åpenhetslovens regler og mål om å sikre menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. I den anledning gir åpenhetsloven også gode muligheter for å kontrollere at Bama faktisk arbeider med å med å etterleve disse forpliktelsene, gjennom den årlige offentlige rapporteringen og muligheten til å fremme innsynsbegjæringer."

"Bama gjennomfører også som nevnt årlige risikovurderinger for alle sine produkter og land de driver handel med, som brukes som grunnlag for rapporten som vil utarbeides etter åpenhetsloven. Risikokartet omfatter alle Bamas produkter sortert etter land. Vurderinger omfatter både forhold som får betydning for åpenhetsloven (grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold) og miljørisiko."

"Bama er i tillegg medlem av Etisk Handel Norge, og deres årsrapport til dem tilfredsstillende kravene i åpenhetsloven. Rapporten for 2020 ligger, sammen med en kort beskrivelse av denne, her (<https://www.bama.no/om-bama/barekraft/leverandorer/etisk-styring/>). Rapporten for 2021 er også ferdig og vedlagt per Pdf."

Konklusjon BAMA:

Konsumgruppen opplever at BAMA arbeider med bærekraft og Åpenhetsloven på en god måte. Vi anser arbeidsmetodene som systematiske og grundige. Vi opplever at BAMA har arbeidet med problemstillingen over mange år og har dermed et innarbeidet arbeidssett og holdninger i store deler av virksomheten. Konsumgruppen opplever dette som en del av BAMA sitt "DNA". Vi mener derfor at risikoen er lav for alvorlige brudd. Det vil alltid kunne forekomme brudd, men arbeidssettet til BAMA skaper trygghet på at slike eventuelle avvik vil bli avdekket og lukket. Konsumgruppen fortsetter sitt samarbeid med BAMA knyttet til åpenhetsloven.

NorEngros

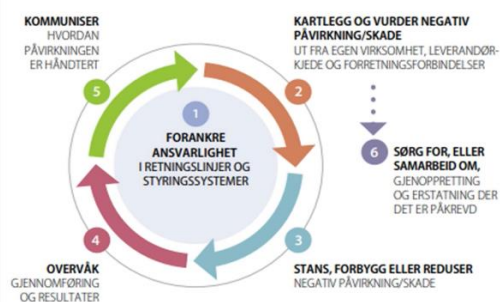
Norengros har i mange år jobbet med samarbeidspartnere som Factlines og Etisk Handel. Sammen med Etisk Handel har de gjennom mange år benyttet OECD-modellen (se under). Åpenhetsloven lener seg i stor grad på denne modellen, og danner grunnlag for NorEngros arbeide bakover for en sikker verdikjede.

For å bli leverandør til Norengros, må alle leverandører signere deres Etske Retningslinjer (Supplier Code of Conduct), samt fylle ut Egenerklærings skjema.

Norengros benytter Factlines som er et verktøy for å foreta risikovurdering bakover i verdikjeden. De gjennomgår alle resultater og utfordrer leverandørene. For ytterligere oppfølging av leverandører, foretar de 3.parts revisjoner eller egne fabrikkundersøkelser fysisk hos produsent hos utvalgte produsenter. I den forbindelse har de eksempelvis vært med å påvirke og forbedre bovilkårene til arbeiderne på fabrikker i Kina.

Praktisk håndtering aktsomhetsvurdering

1. Forankre ansvarlighet i retningslinjer og styringssystemer
2. Kartlegg og vurder negativ påvirkning/skade ut fra egen virksomhet, leverandørkjede og forretningsforbindelser
3. Stans, forebygg eller reduser negativpåvirkning/skade
4. Overvåk gjennomføring av resultatet
5. Kommuniser hvordan påvirkningen er håndtert
6. Sørg for, eller samarbeid om, gjenoppretting og erstatning der det er påkrevd

Kilde: OECD

Plikt til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger (Åpenhetsloven §5) skal oppdateres og offentliggjøres innen 30.juni hvert år, og for første gang innen 30.juni 2023. NorEngros melder at deres redegjørelse vil foreligge i god tid før denne fristen.

Konsumgruppen har også tatt en gjennomgang av materiell som Norengros har på sine nettsider.

[Norengros arbeid med åpenhetsloven | Norengros AS](#)

Konklusjon NorEngros:

Våre observasjoner knyttet til arbeidet NorEngros gjennomfører for å tilfredsstillere lovkravene i Åpenhetsloven tyder på at de arbeider systematisk med dette. Vi mener NorEngros har en del kategorier og underleverandører som er geografisk plassert slik at vi mener vi bør ha en oppfølging for å sikre at arbeidet fremover har den rette systematikken.

MASKE

Gjennom MASKE sitt medlemskap i Etisk handel Norge har de over mange år jobbet for å fremme menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, utvikling og miljø. MASKE gjennomfører løpende aktsomhetsvurderinger, risikohåndteringer og prioriteringer.

Årlig publiserer MASKE en rapport som finnes på:

<https://etiskhandel.no/wp-content/uploads/2022/05/maske-as-1024-nor-NO-1651481268.pdf>

MASKE utarbeider årsrapport for bærekraft og etisk handel som finnes på:

<https://www.maske.no/etisk-handel?parent=11338>

MASKE har fokus på en bærekraftig leverandørkjede og bygging av gode relasjoner med samarbeidspartnere. De jobber kontinuerlig med å sikre at nye leverandører har de samme strenge krav til bærekraft og etiske retningslinjer som det de har selv.

I 2022 vil MASKE rekruttere en ny Miljø- og bærekraftsansvarlig. Denne ressursen skal utfordre organisasjonen og hjelpe med å finne nye muligheter.

Konklusjon MASKE:

Våre observasjoner knyttet til arbeidet MASKE gjennomfører for å tilfredsstillere lovkravene i Åpenhetsloven tyder på at de arbeider systematisk med dette. Vi mener MASKE har en del kategorier og underleverandører (samme som NorEngros) som er geografisk plassert slik at vi mener vi bør ha en oppfølging for å sikre at arbeidet fremover har den rette systematikken.

Hva skjer videre?

Arbeidet med Åpenhetsloven er et løpende arbeid og en del av driften i Konsumgruppen. Vi vil arbeide kontinuerlig med dette og sikre at alle våre leverandører arbeider innenfor de lovmessige rammene.

Med vennlig hilsen

Stig Hagen

Daglig leder

Konsumgruppen